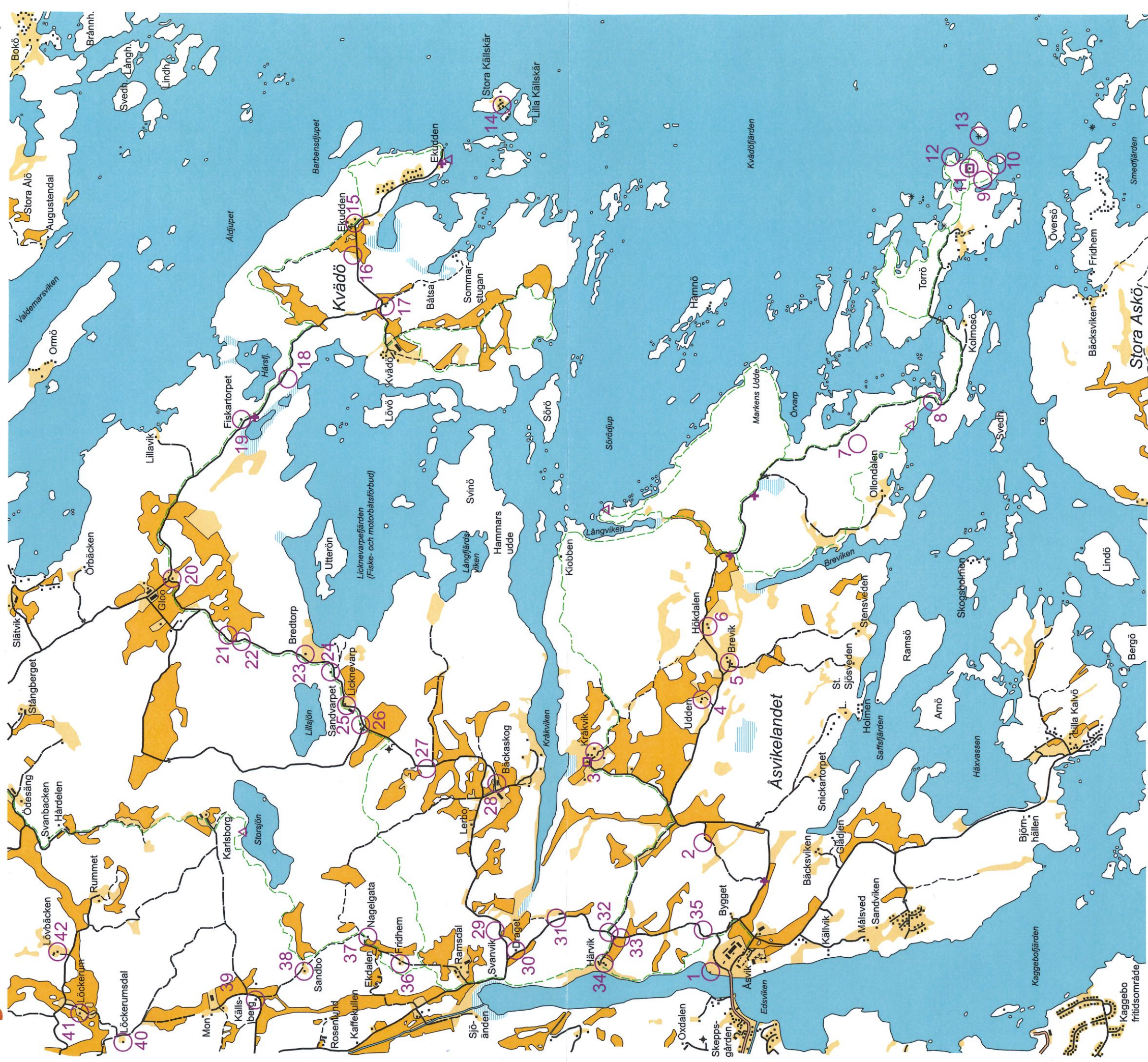

Edslandets cykelkarta

"Edslandets cykelkarta"? Vi har valt att kalla den så, därför att Du till största delen befinner Dig i Östra Eds socken. Här finns stora möjligheter att uppleva orörd natur, eftersom Åsvikelandets, Kvädöfjärdens och Torrö naturreservat - alla tätt inpå varandra - tillsammans bildar ett av sydsveriges största naturreservat.

Pris 20:-

Cykelkarta nr. 5 Skala 1: 57 000 (1 cm. på kartan motsv. 570 meter i naturen).

Större delen av området utgörs av naturreservat.

Detta innebär speciella regler. Ta del av dessa genom reservatsfolder samt informationstavlor.

Ring med siffra hänvisar till text på separat blad.
Valdemarsviks kommun önskar Dig en trevlig tur!

Teckenförklaring:

	Öppen mark (åker)		Väg med vägbom
	Halvöppen mark		Större grusväg
	Sankmark (opasserbar)		Mindre grusväg
	Vatten		Stor stig
	Vindskydd / Raststuga		Östgötaleden
			Fyr / Telemast

1. Färja. Före 1846 fanns endast roddbåtsförbindelse över Edsviken. Detta är den sista handdragna färjan, innan vägverket satte in lindragen motorfärja den 20 juni 1948. Bron som nu förbinder fastlandet med Åsvikelandet Invigdes 1 november 1984

2. Koppemåla. "Koppramåle" nämns 1544 och är då en gård på 1/2 frälse. Björn Pedersson (Bååt) står 1571 som ägare. År 1615 bor "Mattias i Koppemåla" här. Redan under 1600-talet blev det två gårdar alldeles intill varandra. De sista bofasta var f.d. torparen Karl Gustav Andersson och hans hustru Anna Lovisa samt änkorna Maria Karolina Larsson Lom och Emma Karlsson. De flyttade 1931, och husen revs 1935.

3. Kråkvik. En av de äldsta gårdarna på Åsvikelandet. Redan 1225 nämns ett "Krak", som ev. skulle kunna vara samma som dagens Kråkvik. Nämns med säkerhet 1358, då "herra Joans i Krakowiik" bebor gården. År 1571 brukas Kråkvik av tre frälsebönder. Bengt Skytte kom 1636 att bli ägare av Kråkvik och lät strax därefter ombilda Kråkvik till säteri. I jordeboken 1677-82 saknar Kråkvik beteckningen säteri, men återfår denna status 1683, då en ny och ståndsmässig mangårdsbyggnad uppförs.

Den står fortfarande kvar, om än i dåligt skick. År 1736 tas rollen som sätesgård över av Åsvik och Kråkvik blir i stället en utgård till Åsvik. I början av 1800-talet byggdes mangårdsbyggnaden om till arbetarebostäder och var så fram till 1940. Efter detta har huset varit obebott. Den stora ladugården, uppförd 1892, brann ned 1959. Magasinet (längst till vänster på 1945 års karta) revs 1998. Då övervåningen var tom på säd om somrarna under 1900-talets första hälft, anordnades ofta danser där, som lockade många av traktens ungdomar.

4. Udden. Nämnt ffg. 1719, då Jonas Eriksson bor här. Stugan av ryggåstyp. År 1910 bodde här sju personer. Upphör som eget jordbruk 1937. Sista bofasta, Hugo Karlsson med familj, flyttar 1943. Sedan var skogskörare inkvarterade i stugan under en rad av vintrar fram till 1950-talet. Ladugård och svinhus revs i början av 1980-talet.

5. Brevik. En av de äldsta gårdarna på Åsvikelandet. Redan omkring 1225 nämns ett "Brevik" som ev. kan vara samma som dagens Brevik. Omnäms med säkerhet 1358. År 1596 bor här Olof som var "berychtad för hoor". Upphörde som bondejordbruk 1895 och blev utgård till Åsvik. Nuvarande boningshus från 1800-talet. Ladugården från senare delen av 1800-talet revs 1982-83.

6. Hökdalen. Ryggåsstuga. Beboft ffg. 1755 av torparen Nils Bengtsson. Upphörde som torp 1911. Sista "permanentboende" var arbetslag med skogshuggare på 1940- och 50-talen. Nu fritidsbostad. Ladugården låg uppe på berget ca. 100 m. Ö om huset och revs 1912. I den bod som står på tomten bodde under några år snickaren Karl August Karlsson fram till sin död 1935.

7. Järnåldersgrav.

8. Västra stäket. "Stäk" betyder ungefär staket/avspärrning. Här var tidigare ett sund och tittar man noga i den lilla vattenfåran ser man stensättningar. Kanske för att hindra båtar eller för att fånga fisk.

9. Kyrkogård. (Se skylt på plats).

10. Lotsbryggan. (Se skylt på plats).

11. Torrö lotsuppassningshus. (Se skylt på plats). Raststuga.

12. Korsudden. (Se skylt på plats).

13. Torrö Stickskär. Omsjungs i Evert Taubes visa "Blås Kajsa Blås".

14. Källskär. Fiskeläget Källskär anlades 1742 efter beslut av Arvid Bernhard Horn på Fogelvik. Hamnfogden Nils Benktsson på Björkskär i Gryts socken och hans bror Jon var de första som flyttade till och bebyggde Källskär. Båda dessa öar låg under fågelviksdomänen. Som mest bodde 53 personer på ön år 1900. "Källskär" består egentligen av tre tätt intill varandra liggande öar: Stora Källskär, där bostadshusen ligger. Alskär, där de flesta sjöbodarna numera står. Alskär har broförbindelse med Stora Källskär. Lilla Källskär saknar hus.

15. Ekudden. Nämns i husförhörslängden 1824, då torparen Anders Edman och hans hustru Elsa Lisa Persdotter samt sonen Johan Petter och dottern Anna Stina flyttar hit.

16. Kolbotten. Rester efter kolmila och tillhörande kolarkoja.

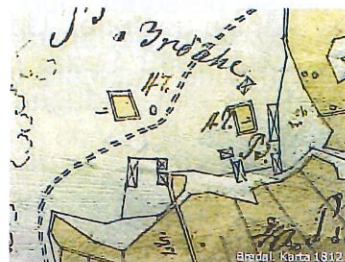
17. Kvädö f.d. skola. Uppförd 1917. Nedlagd omkring 1940.

18. Rastbord och utsiktstorn.

19. Fiskartorpet (Fiskarbygget). Nämns i husförhörslängden 1888-92. Då bor här fiskaren Peter Magnusson Olofsson, hustrun Charlotta Persdotter Hultgren, söner Karl Peter och Nils Johan samt dottern Augusta Wilhelmina.

20. Gloo. Nämns 1368, då ägaren Björn pantsatte gården hos den förmögne Bo Jonsson Grip. Han kunde inte lösa panten, så förmodligen blev Bo Jonsson ägare omkr. denna tid. Enligt Bo Jonsson Grips testamente var han vid sin bortgång 1386 ägare av Gloo. År 1571 består Gloo av en kronogård och tre frälsegårdar. Åtta bönder finns 1706. Mangårdsbyggnaden uppförd omkr. 1730 som fram till 1945 innehöll tre lägenheter. Huset ombyggdes då grundligt och höjdes nedifrån. På karta från 1812 finns ekonomibyggnaderna placerade i fyrkant på samma plats som nuvarande ladugård. I en beskrivning över Gloo 1839-40 beskrivs fortfarande ladugårds- och redskapshus som "sammanbyggde i fyrkant".

21. Bredal. Nämns som "brededal" 1453. Nämns i tingsprotokoll på 1650-talet. En Håkan Jonsson bebor även Bredal på 1600-talet. "Hemmanet Bredahl" redovisas på karta 1772. Nämns i äldsta kompletta husförhörslängden 1801-05. Då bor här Peter Olofsson med hustrun Chierstin Nilsdotter och barnen Olof, Nils och Maja. Dessutom familjen Pehr Nilsson, vars hustru hette Brita Andersdotter samt sonen Anders. På karta 1812 redovisas åtta hus i Bredal. Sista som bor här är daglönaren Anders Peter Nilsson med hustrun Anna Brita Hansdotter och deras sex barn samt dräng. De flyttade 1860 eller 1861 till närbelägna Bredtorp. Ytterst få otydliga rester vittnar om husens placeringar.

22. Jättegrytor. 2 st. grytor med diameter 40-60 cm. Skylt i vägkanten.

23. Bredtorp. Dagsverkstorp under Glo, som nämns i husförhörslängden 1861. Då flyttar f.d. daglönaren, numera dagsverkstorparen Anders Peter Nilsson, hustrun Anna Brita Hansdotter och deras sex barn samt dräng in. Sista boende var torparen Gustav Karlsson, som flyttade ut 1939.

24. Sandvarpet. Omnämns i kyrkböckerna på 1600-talet. Då bor här Sven Sunesson, som vid en ålder av 110 år avled år 1720. Redovisas på karta 1772. Nuvarande boningshus byggt 1937 på samma plats som gamla huset. Murstocken samt en vägg är kvar från gamla huset. Sista boende var änkan Svea Viström, som avled 1986. Ännu ett bostadshus (kanske det äldsta) har legat 25 m. NV om bostadshuset. Detta revs någon gång på 1920-talet. Den siste som bodde i den stugan hette Jan-Erik och var fiolspelare/byggare. Omkring 80 m. från huset i sydvästlig riktning vid stort stenblock utmed vägen har enl. karta 1808 "Licknevarps skvaltkvarn" varit belägen (skvaltkvarnar hade liggande vattenhjul). På samma plats fanns fram till 1920-talet en vattendriven spånhyvel som man framställde takspån i. Delar av den lilla fördämningen är ännu kvar.

25. Licknevarp. Omnämns 1368 som "Likwidavarp". Ägdes av Bo Jonsson Grip, som avled 1386. År 1571 ägs det av Erik Karlsson Gyllenstierna. På karta 1698 har gården ungefär samma läge som nu. År 1706 fanns två brukare. Sista bofasta var Bertil och Elsy Viström, som flyttade 1951.

26. Licknevarps f.d. skola. Byggt 1877-78, och fungerade som skola fram till 1948. Detta sista år var elevantalet sju.

27. Härstad, Herrstad. Cirka 10 m. vid sidan om vägen hittar Du den lilla kullen efter Härstads nedrasade skorsten. Härstad nämns i husförhörslängden 1831-41. Då bor här båtsmannen Carl Fredrik Rosenblom, hustrun Margaretha Nilsdotter, döttrarna Clara Christina och Anna Lisa samt söner Nils Gustaf och Carl Adolph. Sista boende är f.d. inspektorn Anders Johan Andersson och hans hustru Anna Mathilda Kilström samt sonen Carl. De finns med i husförhörslängden 1893-98, men exakt vilket år de flyttar är oklart.

28. Bäckaskog. Nämns 1453 som "swinabeck". År 1544 är det en frälsegård som 1571 ägs av Erik Karlsson Gyllenstierna. Skrivs 1640 "Swijnebeck". På karta 1808 skrivs fortfarande "Svinebäck" och bostadshusen låg då ca. 60 m. sydväst om nuvarande mangårdsbyggnad (koordinaten). Ekonomibyggnaderna låg vid denna tid ungefär vid nuvarande ladugårds norra ände. Huvudbyggnaden och ladugården uppförda 1868. Från 1874 kallas gården Bäckaskog.

29. Ramsdal, (Gamla). Omnämns i Bo Jonsson Grips testamente redan på 1300-talet. År 1571 ägs det av Erik Carlsson Gyllenstierna. År 1704 finns här tre brukare. På karta 1808 är Ramsdals hus ritade i cirkel och uthusen återfinns ca. 100 m. sydost därom. År 1820 flyttades större delen av gården till nuvarande Ramsdal (500 m. NV härom) och ett fåtal hus blev kvar här. Sista boende var Karl Svensson, "Snickarkalle", som avled 1941, 80 år gammal. Han hade bott i det sista kvarvarande huset, som även inrymde hans lilla snickeriverkstad. Kort efter hans död brändes huset ned.

30. Draget. Ryggåsstuga. Nämns 1607. År 1615 bor "Jon i Draget" här. Namnet kommer av att man i äldre tid, då så krävdes, drog båtarna över "edet" mellan Edsviken och Svinebäcksviken (Kråkviken). Sista boende, tillika siste brukaren, är Ture Karlsson, som flyttar ut 1947. Ladugården, uppförd 1912, revs i början av 1960-talet.

31. Stugtorpet. Nämns 1667, då "Iars i Stufvantorp" bebor stället. Benämns "Stufwetorp" år 1720. Sista boningshuset, som var en ryggåsstuga, beboddes till 1942 av Malkus Karlsson och revs 1944. Exakt var den ursprungliga stugan låg är okänt.

32. Härvikseken.

33. Milstolpe. Järn. "1/2 mil 1814". Milstolparna har sitt historiska ursprung i 1649 års gästgiveriförordning och ställdes upp utmed landsvägarna på 1/4, 1/2 och hel gammal svensk mil (18 000 alnar = 10 689 m.).

34. Härvik. Frälsegården "herüick" nämns 1544 samt 1613 i samband med betalningen av "Älvsborgs lösen". Stugan av ryggåstyp. Ladugården från början av 1900-talet. Från början av 1900-talet och fram till några år in på 1940-talet fanns ett tvåvåningshus invid ryggåsstugan. Huset dock byggt på ofri grund, och bortforslat efter att arrendatorn avlidit 1942.

35. Bokskogsbestånd. Ovanligt i dessa trakter. Yta: ca. 1 ha. Planterat på 1920-talet.

36. Fridhem. Backstugan Fridhem nämns i husförhörslängden 1861-66. Då bor här stattagaren Jöns Jacob Pehrsson, hustrun Anna Greta Andersdotter samt fyra söner. Sista bofasta var Harry och Eva Dahlgren med tre söner. De flyttade 1943.

37. Naglegata. Naglegata nämns i husförhörlängden 1801-05. Då bor här livgrenadjären Måns (Cyrus?), hustrun Cajsa Johansdotter samt två döttrar. På karta 1808 är Naglegata redovisat som ryttartorp. På senare tid har huset döpts om till slätstrukna "Skogshyddan".

38. Sandbo (Enbacken?). Sandbo nämns i husförhörs längden 1897, då Karl Oskar Fredrik Månsson flyttar in. Muntlig tradition gör gällande att Sandbo fanns före det och att det då skulle ha hetat Enbacken. Detta verkar stämma, ty husförhörlängdens "stuga Enbacken" dyker upp i längden 1862, då snickaren Carl Johan Jaensson flyttar in. Han avlider 8 december 1896 och "Stuga Enbacken":s historia slutar 4 november 1897, då hans änka, Lotta Mathilda Karlsdotter, flyttar ut - alltså samma år som Karl Oskar Fredrik Månsson flyttar in, och tydligen döper om stället till Sandbo. Sist boende i Sandbo är änklingen och lantarbetaren Karl Johansson. Han flyttar ut 26 november 1963.

39. Källsberg. Utflyttat från Långrådna by vid laga skifte 1852. Nuv. boningshus uppfört 1865. Den 19 juli 1940 brann bykstugan ned till grunden. Ladugården från 1871 revs 1995.

40. Löckerumsdal. Redovisas på karta 1807. Nämns i äldsta bevarade husförhörlängden (1809-14) år 1810, då torparen Anders Månsson, hustrun Anna Nilsdotter samt döttrarna Stina, Eva och Catharina bor här. Benämns "Löckerumsdal eller Svederna" i husförhörlängden mellan åren 1841-76. Enl. karta från 1881 fanns ytterligare ett bostadshus 100 m. öster härom.

41. Löckerum. Nämns 1475 som "lekarum". Löckerum är 1559 ett skattehemman. År 1571 bor där "Tore ij Locharum". År 1751 brukas hemmanet av fyra bönder; Nils, Per, Tor och Ånel. Arbetarbostad (bild 4) (X=6441270 Y=1550550) uppförd på 1930-talet. På samma höjd som denna och ca. 10 m. V därom fanns fram till november 1938 två små bostadshus tätt (1-2 m.) intill varandra, då det ena revs. Det andra huset revs i slutet av augusti 1947. Mangårdsbyggnaden uppförd 1924. Ladugården uppförd kring 1900 och riven 1985. En loftbod revs ungefär samtidigt. Arbetarbostaden, nämnd ovan, revs den 4 maj 2009.

Löckerum är ett sorgligt exempel på en mycket gammal gård som undan för undan åderlåtits på nästan samtliga hus.

42. Lövbäcken. Lövbäcken nämns som dagsverkstorp under Fågelvik 1778. Redovisas på karta 1807. I äldsta bevarade husförhörlängden 1809-14 nämns år 1811 (Tore Jonsson?), hustrun Maja samt döttrarna Anna, Maja, Cajsa och (Jonna?). Bostadshuset från första halvan av 1800- talet. Ladugården uppfördes omkr. 1890. Logen uppförd 1892. Lövbäcken fick elektricitet 1948.

"Lilla Lövbäcken" låg 90 m. NNO härom. Det var en låg stuga med murstocken placerad utmed långsidan. Denna stuga fanns ännu ej 1807 men torde ha byggts före 1830, beroende på murstockens placering. Sist boende i Lilla Lövbäcken var Hjalmar Andersson med familj. Detta hus revs i slutet av augusti 1947. Huset lär för länge sedan ha inrymt en liten affär.